

چرا مطالعه

مرتضی طغیانی دولت آبادی

www.ketab.ir

سرشناسه : طغیانی دولت آبادی، مرتضی، ۱۳۳۲ -
عنوان و نام پدیدآور : چرا مطالعه/مرتضی طغیانی دولت آبادی.
مشخصات نشر : اصفهان: گفتمان اندیشه معاصر، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری : ۱۵۱ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک : ۳۳۰۰۰ ریال: ۵-۳۰-۶۰۸۴-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰۰

وضعیت فهرست نویسی : فیا
پادداشت کتابخانه: ص. ۷۸.

موضوع : مطالعات و روشنگری

موضوع : خوانندگی

رده بندی کتبه: ۱۰۴۹۱ B/۱۰۴۷ ج ۴ ۱۳۹۰

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۳۰۱۸۱

شماره کتابشناسی ملی: ۲۶۱۰۰۰۰۰

گفتمان اندیشه معاصر

۰۹۱۳۳۰۴۰۹۳۹ - ۰۹۱۲۲۵۱۳۲۲۸

goftemanesh@yahoo.com

goftemanesh@hotmail.com

چرا مطالعه

مرتضی طغیانی دولت آبادی

ناشر: گفتمان اندیشه معاصر

شمارگان: ۱۰۰۰ شابک: ۵-۳۰-۶۰۸۴-۶۰۰-۹۷۸ قیمت: ۳۳۰۰ تومان نوع چاپ: اول، ۱۳۹۰

پیشگفتار..... ۵

فصل اول: تعاریف و کلیات

مقدمه..... ۱۷

کتاب..... ۱۹

تعریف..... ۱۹

پیشینه کتاب..... ۲۰

کتاب در اسلام..... ۲۵

چاپ کتاب..... ۳۲

کتابخانه..... ۳۴

تعریف..... ۳۴

تاریخچه کتابخانه در عهد باستان..... ۳۴

تاریخچه کتابخانه در ایران..... ۴۰

ظهور دوران جدید کتابخانه‌ها..... ۴۱

کتابدار..... ۴۷

اهمیت کتاب..... ۵۱

کتاب و توسعه جوامع..... ۵۶

وضعیت کتاب در ایران امروز..... ۵۸

فصل دوم: چرا مردم کتاب نمی‌خوانند؟!

تعریف موضوع و دلیل طرح آن..... ۶۳

اهمیت و ضرورت مسأله..... ۶۴

فرضیه‌ها..... ۶۸

فرضیه اول..... ۶۹

فرضیه دوم..... ۷۱

فرضیه سوم..... ۷۸

فرضیه چهارم..... ۸۲

فرضیه پنجم..... ۸۶

فرضیه ششم..... ۸۸

نتیجه گیری..... ۹۰

فصل سوم: راه‌های ترویج فرهنگ مطالعه و کتابخوانی

مقدمه..... ۹۳

ضرورت موضوع..... ۹۵

کتاب خواندن، رفتاری آموختنی..... ۹۹

نقش والدین در ترویج کتابخوانی..... ۱۰۲

انتخاب کتاب..... ۱۰۴

ترویج عادت کتاب نخواندن در نظام آموزشی کشور..... ۱۲۰

بررسی آموزش شیوه‌های مطالعه و ترویج عادات کتابخوانی

در میان دانش آموزان..... ۱۲۲

نقش کتابخانه‌ها در گسترش اطلاعات..... ۱۲۹

۱۴۰..... نقش‌های کتابخانه‌های عمومی

۱۴۳..... وظایف کتابخانه‌ی عمومی

۱۴۴..... مواد

۱۴۵..... خدمات

۱۴۹..... منابع

پیشگفتار

گسترش فرهنگ مکتوب، رشد فکری و تعالی اندیشه در جوامع بشری، سنگ بنای پیشرفت و ترقی محسوب می‌شود. امر کتاب و کتابخوانی یکی از رایج‌ترین شیوه‌های انتقال دانش، فرهنگ و ارزشهای دینی و اجتماعی از نسلی به نسل دیگر است. کتابخانه، نه فقط بخشی از فرهنگ، بلکه مرکز فرهنگ مکتوب یک جامعه است. امروزه یکی از شاخص‌های پیشرفت جوامع، میزان سرانه کتابخوانی آنهاست. کسی که با این دنیای زیبا و زندگی‌بخش - دنیای کتاب - کاری ندارد، بی‌شک از مهمترین دستاوردهای انسانی و نیز از بیشترین معارف الهی و بشری محروم می‌گردد.

برای یک ملت خسارتی بزرگ است که افراد آن با کتاب، سر و کاری نداشته باشند. و برای یک فرد توفیق عظیمی است که با کتاب مأنوس و همواره در حال بهره‌گیری از آن یعنی آموختن چیزهای تازه باشد. با این دیدگاه به روشنی می‌توان ارزش و مفهوم این رمز عمیق و این حقیقت تاریخی را دریافت که اولین خطاب خداوند متعال به پیامبر گرامی اسلام (ص) این است که: «خوان و در اولین سوره‌ای که برای فرستاده عظیم‌الشان خداوند فرود آمد نام قلم

به تجلیل یاد شده است.^۱ معجزه‌ی پیامبر گرامی اسلام به صورت «کتاب» به منصه‌ی ظهور رسیده است و در آن واژه کتاب و مشتقات آن ۳۰۰ مرتبه به کار رفته است.

چه کسی است که در دنیا با دانشمندان فرزانه و نام آور ایرانی همچون ابوعلی سینا، ابوریحان بیرونی، فارابی، خوارزمی و... و شاعران برجسته‌ای نظیر سعدی، حافظ، فردوسی، مولوی و... آشنا نباشد و در مقابل عظمت آنها سر تعظیم فرود نیاورد؟ آیا وجود این بزرگان، مایه فخر و مباهات هر ایرانی نیست؟!

عزیزان، تمامی این افتخارات ارزشمند، برگرفته از میزان عشق و علاقه فراوان ملت ما به فراگیری علم و دانش از طریق خواندن و مطالعه منابع و کتاب های گوناگون است به شکرانه الهی تاریخ و گذشته ما همیشه پربار بوده است. ولی وضعیت حال ما در این زمینه، چه طور است و اکنون در چه جایگاهی قرار داریم؟

متأسفانه آمار و ارقام ارائه شده از سوی مجامع و سازمان های فرهنگی داخلی و خارجی مانند یونسکو در مورد سرانه مطالعه هر ایرانی، چندان امیدوارکننده نمی باشد. رهبر معظم انقلاب اسلامی نیز از این وضعیت بارها اظهار ناخشنودی نموده و از مسؤولان و ارگان های مختلف خواسته اند که با برنامه ریزی های شایسته، موانع و مشکلات ترویج و گسترش فرهنگ مطالعه را برطرف کنند تا

توجه به کتاب و کتاب خوانی با وارد شدن به زندگی مردم به یک سیره و سنت رایج عمومی، همگانی و فراگیر تبدیل شود.

با تلخی باید اعتراف کنیم که روحیه کتابخوانی در میان ملت عزیز ما که خود یکی از مشعل داران فرهنگ و کتاب و معرفت در طول تاریخ پس از ظهور اسلام بوده است، بسی کمتر از آن چیزی است که از چنین ملتی انتظار می رود. امروز کتابخوانی و علم آموزی به تنها یک وظیفه ملی، که یک واجب دینی است. از همه بیشتر؛ جوانان و نوجوانان باید احساس وظیفه کنند. اگرچه آنگاه که انس با کتاب رواج یابد، کتابخوانی نه یک تکلیف، که یک کار شیرین و یک نیاز تعلق ناپذیر و یک وسیله برای آراستن شخصیت خویش تلقی خواهد شد، و نه تنها جوانان که همه ی مردم از سر دلخواه و شوق بدان روی خواهند آورد.

در جامعه کتابخوان، پدید آورنده کتاب، و عرضه کننده آن باید گرمی داشته شود و او نیز باید کار خود را با عنایت به تأثیر و اهمیت آن انجام دهد. غذای فکر و روح باید سالم و مقوی عرضه شود و کسی که جز این عمل کند، خطا یا جنایتی بزرگتر از عرضه کننده مواد غذایی ناسالم یا بی مایه مرتکب شده است.

کتاب، دروازه ای به سوی جهان گسترده معرفت است و کتاب خوب، یکی از ابزارهای کمال بشری است.^۱

در فرهنگ دینی و مذهبی ما نیز جایگاه کتاب آن چنان بالاست که نامی دیگر نمی‌توان برای آن یافت، اما متأسفانه علی‌رغم تلاش‌های فراوانی که متولیان فرهنگ مکتوب داشته‌اند، فاصله بین سرانه کتابخوانی موجود و مطلوب، بسیار است. در این باره نیز سخنان مقام معظم رهبری حائز اهمیت می‌باشد:

«من هر زمانی که به یاد کتاب و وضع کتاب در جامعه خودمان می‌افتم، قلباً غمگین و متأسف می‌شوم. این به خاطر آن است که در کشور ما به هر دلیلی که شما نگاه کنید، باید کتاب اقلاده برابر این میزان، رواج و توسعه و حضور داشته باشد. اگر به دلیل پرچمداری تفکر اسلامی و حاکمیت اسلام به حساب بیاورید، این معنای صدق می‌کند؛ چون اسلام به کتاب خواندن و نوشتن، خیلی اهمیت می‌دهد. اگر هر منصفی به بیانات نبی مکرم اسلام و ائمه (علیهم السلام) و پیشوایان اسلام نگاه کند و ببیند که اینها در چه زمانی به کتاب و کتابخوانی دعوت می‌کردند و فرا می‌خواندند، همه افسانه‌ها از ذهنش شسته خواهد شد و خواهد فهمید که دشمنان اسلام جز این نداشتند که افسانه‌های کتاب سوزی و کتاب ستیزی را بر سر زبانها بیندازند، چون اسلام پرچمدار کتابخوانی است.»

به هر حال ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی و دانش مکتوب از وظایف عظیمی است که همه‌ی نهادهای اجتماعی و در رأس آن نهادهای فرهنگی آموزشی، که وظیفه آنها اعتلای فرهنگ مکتوب است، عهده‌دار آن می‌باشند.

وظیفه خود می‌دانم از آقایان علیرضا نقوی و اسماعیل ضیایی
و سرکار خانم مریم فراهانی که مرا در جمع آوری و تدوین این
کتاب یاری دادند، سپاسگزاری نمایم.

www.ketab.ir